

Limburgse landschap te zien zijn? Ja, inderdaad, ik heb het over maretakken. En vast is het velen van U ook opgevallen dat vele van diezelfde bollen rond kersttijd naar een andere plek verhuizen, om te dienen als decoratie in en rondom het huis. Maar wie kent de verhalen achter het gebruik van de maretak? De meesten van U hebben, wanneer U tenminste de verhalen van Asterix en Obelix gelezen heeft, weet van het feit dat een maretak die in een eik gevonden werd, bij de Galliërs een heilige betekenis had. Maar wie weet dat deze heilige betekenis stamt van het feit dat de eik als een verbintenis tussen de hemel en de aarde werd gezien en de maretak hier als een hemels vuur op aarde door de goden in was geplaatst? Of dat de beste tijd om maretakken te plukken rond de solstitia, de momenten dat de zon stilstaat, zou zijn? De dan geplukte maretakken zouden namelijk als wichelroede kunnen dienen waarmee schatten in de bodem kunnen worden opgespoord.

In het boek treft U ook de verklaring aan van het feit dat je onze maretak, *Viscum album*, alleen ten zuiden van Sittard kunt aantreffen. En als U nieuwsgierig bent naar de verklaring van de naam vogel-

lijm voor deze plant, kunt U gerust zijn, ook deze is in het boekje te vinden.

In een ander hoofdstuk wordt de plaats van de maretak in de kunst belicht. De plant speelde namelijk een belangrijke rol binnen de zogenaamde florale stroming van de Jugendstil. Dit hoofdstuk is geïllustreerd met enkele fraaie afbeeldingen van de maretak in de kunst. Jammer dat dit niet in kleur is gedaan, maar de twee fraaie kleurafbeeldingen voor in het boek zijn prachtig en compenseren dit gemis een beetje. Naast beeldende kunst komt overigens ook de plaats van de maretak in poëzie en proza en zelfs in de muziek aan de orde.

Een minder fraai hoofdstuk uit het verhaal van de maretak is, mijns inziens, dat van de Franse zigeuners die ergens in Frankrijk massaal maretakken snijden en deze op de Nederlandse markt brengen, waarna ze rond kersttijd in de genoemde woonkamers verschijnen. Volgens mij moet iedereen maar eerst eens goed nadenken voor hij of zij zo'n natuurlijke decoratie in huis haalt. U haalt zich daarbij namelijk tevens een verarming van het landschapsbeeld op de hals. Om toch van de maretak in de huiselijke omgeving te kunnen genieten, staan in het boekje wel een

aantal tips die uitleggen hoe U zelf het beste maretakken kunt kweken. En van zo'n gekweekte maretak op een boom in de tuin, die er overigens weinig of geen last van heeft, heb je toch veel langer plezier.

Heel aardig zijn ook de korte anekdotes waarin enkele mensen die op één of andere wijze iets met de maretak te maken hebben, hun ervaringen en hun band met de plant verhalen. Zo meldt Victor Westhof dat de maretak hem veel vreugde, maar ook een angstig gevoel geeft. Hij ziet de maretak als een symbool en mysterie van de tweeheid.

Het boek sluit af met een wandeling door ons eigen Zuid-Limburg en de aangrenzende Belgische Voerstreek, waar U zelf op zoek kunt naar de maretak. Deze wandeling is duidelijk beschreven en er is tevens een goed leesbaar kaartje - in kleur - toegevoegd. Beste tijd om deze route te lopen? Ergens in het voorjaar, als onder de bomen waaraan de maretakken groeien, talloze voorjaarsbloemen groeien. Reden genoeg om snel naar de boekhandel te gaan en met dit zeer leuke boekje in de hand deze wandeling nog dit voorjaar te maken.

Olaf Op den Kamp

RECENT VERSCHENEN

Serie "Het landschap van", het Hageven en de vallei van de Zwarte Beek. GOMMERS, G. Uitgave van Belgische Provincie Limburg, Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, 3600 Genk(B). 1998. De boekjes kunnen telefonisch (011/23.27.66) of schriftelijk besteld worden bij het Provinciaal Natuurcentrum. Prijs 150 BEF (excl. 35 BEF verzendkosten). Rijkelijk geïllustreerd met kleurenfoto's. 75 blz.

HET HAGEVEN

Het volgende komt aan bod: Het fysisch milieu, Historiek van het landschap, Het biologisch milieu en het laatste hoofdstuk behandelt Natuurbeheer. Daar binnen liggen verschillende kleinere stukjes die dieper ingaan op de materie. Zo wordt er bij het fysisch milieu ingegaan op de rol van stenen als aankleders van het landschap, over de betekenis van dekzand en de waterhuishouding. Bij de Historiek van het landschap gaat het onder andere over het vroegere landschap, het gebied als grensgeval, de participatie van het water en als laatste over ontginning. In het biologisch milieu wordt de natuur ruim naar voren geschoven en haar diversiteit getoond. Heel bijzonder is daar de passage bij trekvogels waar vermeldt wordt waar sommige soorten vandaan komen. Tenslotte laat dit boekje zien aan de hand van allerlei facetten, kaartjes, foto's en tekeningen op welke manieren de ecotopen beheerd kunnen worden.

DE VALLEI VAN DE ZWARTE BEEK

De opzet van dit tweede deeltje komt overeen met het deeltje over het Hageven, alleen zijn hier meer hoofdstukken. Voor dat er echt ingegaan wordt op de diverse onderdelen van de loop, wordt er verhaalt over menselijke activiteiten door de eeuwen heen. Het beekdal kan in meerdere delen opgesplitst worden, waarbij ieder deel weer zijn aparte flora en fauna heeft. Zo zijn er open plekken, waar heiderestanten te vinden zijn en landduinen, terwijl andere delen veel bos hebben, waar een rijke moerasflora tiert. Ook hier worden de uiteenlopende beheersmaatregelen, specifiek voor een bepaald ecotoop uit de doeken gedaan.

Bosnota. Provincie Limburg, 1998. 115 blz.

Met literatuurlijst en drie bijlagen. Te bestellen bij de bibliotheek van de Provincie, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Prijs f 25,- (excl. f 6,- porto). Eerst wordt de noodzaak van een bosnota aangehaald. Daarna volgt een overzicht van het aanwezige bos in Limburg. In hoofdstuk 3 staat het beleid voor bestaand bos, waarna in het volgende hoofdstuk het beleid voor nieuw bos wordt belicht. De kosten voor het provinciaal beleid vinden hun weerslag in hoofdstuk 5. Het rapport besluit met een uitgebreide analyse van de beleidsachtergronden.

VERHEGGEN, L.S.G.M. Actieplan Hazelmuis; ROM mergelland, Plateau van Epenerheide, 1997. Rapport van Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen, 1998. 44 blz. Met literatuurlijst, drie bijlagen en diverse kaarten. Het rapport is te bestellen door overmaking van f 12,50 (incl. porto) op Postbanknr 5241531 t.a.v. Stichting IKL Roermond o.v.v. "Actieplan Hazelmuis".

Dit rapport is geschreven in opdracht van ROM (Ruimtelijke Ordening en Milieu)-bureau Mergelland. De bedoeling was om overlevingsplannen op te stellen voor bedreigde planten en dieren in het Mergelland. De Hazelmuis kwam als aandachtsoort naar voren. Het rapport opent met o.a. een beschrijving van de ecologie, het terreingebruik en het voorkomen. Aan het einde wordt ook een conclusie getrokken. Hoofdstuk 3 duikt dieper in op de verspreiding van deze voor onze provincie zo zeldzame soort. Hoofdstuk 4 vermeldt de status. In het hoofdstuk daarna worden de bedreigingen opgesomd. Inrichting en beheer beslaan hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 volgt een uitgebreide lijst van de aangewezen gebieden, waarbij steeds kort de inrichting en het gewenste beheer wordt aangeduid. Na dit leeuwendeel wordt het kostenplaatje berekend. Tenslotte rondt het rapport af met de planning en fasering van de uit te voeren werken.

Roel Steverink